

MÚZEUM VYSTAHOVALECTVA Z ÚZEMIA SLOVENSKA DO SEVERNEJ AMERIKY – KASIGARDA

Martin JAVOR

Vysťahovalectvo je bytostnou časťou slovenských dejín a stredoeurópskych dejín. Za posledných 120 rokov nám z každej generácie odišli najlepší ľudia. Od vysťahovalectva druhej polovice 19. storočia, cez emigráciu z medzivojnového Československa, vysťahovalectvo v časech vojnového Slovenského štátu, povojnové vysťahovalectvo, útek ľudí po roku 1948, po roku 1968 a koniec koncov aj dnes viac ako polovica mladých ľudí nechce žiť v tejto krajine.

Na tieto vlny vysťahovalectva slovenská historiografia reflektovala len povrchno. Vzniklo len niekoľko štúdií, väčšinou poplatných panujúcemu režimu, venujúcich sa poväčšine sociálnym aspektom vysťahovalectva, nanajvýš reflexiou robotníckeho hnutia v Severnej Amerike.

Expozícia múzea. Zdroj: www.kasigarda.sk

Každý národ takto postihnutý vysťahovalectvom má svoju „národnú“ inštitúciu, ktorá tento fenomén báda a snaží sa zachovať kultúrne dedičstvo svojich krajanov. Takáto inštitúcia však na Slovensku doposiaľ chýbala. Tzv. Krajanské múzeum v Martine je krajanským len podľa názvu, vysťahovalectvo do Severnej Ameriky doteraz nemalo inštitucionálne zastrešenie, ktoré by sledovalo a zachovávalo dejiny vysťahovalectva z územia Slovenska do tohto kúta sveta.

Aj moja rodina je postihnutá vysťahovalectvom. Moje dve prastaré mamy sa narodili v USA, jedna v Homestade v Pensylvánii, druhá v Clevelande v Ohio. Moji

dvaja prastarí otcovia zasa v Amerike našli svoj hrob. Jeden v Chicagu v Illinois, druhý v Perth Amboy v štáte New Jersey. Práve z úcty k nim som v dedine mojich predkov v Ťahyni v Pavlovciach nad Uhom založil Múzeum vysta-hovalectva z územia Slovenska do Severnej Ameriky.

Múzeum dostalo názov Kasigarda, ide o slovenskú skomoleninu anglického Castle Garden, čo bola brána, ktorou musel prejsť každý imigrant, ktorý prišiel do USA. Múzeum mapuje nielen dejiny slovenského vysta-hovalectva, ale vysta-hovalectvo z územia Slovenska, teda zbiera artefakty aj o rusínskom, maďarskom či nemeckom vysta-hovalectve. Múzeum sídli v tzv. ameri-kánskom dome postavenom navrátilcom z Ameriky ešte v roku 1892. Dom je národnou kultúrnou pamiatkou.

Súkromné múzeum disponuje rozsiahlou zbierkou artefaktov k spolkovému životu našich krajanov v Amerike, azda najväčšia časť sa venuje Slovenskému katolíckemu sokolu, avšak zastúpené sú aj Slovenský národný spolok či Evanjelická jednota. Múzeum vlastní viac ako 4 000 artefaktov, z ktorých cca 90 % pochádza zo Severnej Ameriky. Pýchou múzea je obrovská zbierka slovenských a rusínskych novín v Amerike, ktorá obsahuje niekoľko stovák kompletných ročníkov novín ako *Jednota*, *Slovák v Amerike*, *Osadné hlasy*, *Slovenská Obrana* a ďalších.

Zaujímavou je zbierka stúh slovenských a rusínskych spolkov v Severnej Amerike, ktorá obsahuje takmer 300 stúh z takmer každého kúta USA a Kanady. Najväčším exponátom v múzeu je nástenná maľba zo Slovenského kostola Sv. Štefana v Shenandoah v štáte Pennsylvánia s názvom Kristus a baníci, ktorú sa mi podarilo zachrániť pri búraní kostola. Všetkých priaznivcov histórie srdečne pozývam do Múzea vysta-hovalectva z územia Slovenska do Severnej Ameriky a teším sa na stretnutie!

Zakladateľom a riaditeľom múzea je autor príspevku

*Prisťahovalci po príchode do Ellis Island.
Zdroj: Ellis Island Museum*

Expozícia múzea. Zdroj: www.kasigarda.sk